

Posudek bakalářské práce

J. Minářová: Aktuální stav problematiky klasifikace klimatu

Práce se člení na dvě hlavní části. První z nich (kap.2) je rešeršní a poskytuje přehled různých přístupů ke klasifikaci klimatu, včetně jejich systematizace; v druhé (kap. 3) autorka analyzuje závislost výsledné klasifikace na různých parametrech vstupních dat.

Práce je napsána přehledně, je jasně členěná, má velmi pěknou grafickou úpravu. Obzvlášť kladně hodnotím autorčino úspěšné hledání už dávno zapomenutých a zapadlých klasifikací v jen o něco méně zapomenutých shrnujících publikacích a pokus o systematizaci klasifikací. Práci jako celek pokládám za kvalitní, nicméně k ní mám větší množství dílčích připomínek. Proto navrhuji její hodnocení známkou **velmi dobře**.

Mé hlavní věcné připomínky jsou následující:

1. U nejdůležitější z popisovaných klasifikací, tj. Köppena, by bylo velmi cenné podrobně popsat její postupný vývoj, tj. jak se s časem měnila a doplňovala její kritéria – i když vím, že takováto historická rekonstrukce by byla velmi obtížná, ne-li nemožná.
2. V popisu klimatických pásem jednotlivých klasifikací se mísí jejich definice s jejich dalšími (odvozenými) charakteristikami, čímž se výrazně stírá rozdíl mezi konvenčními a genetickými klasifikacemi.
3. Nikde není jasně vysvětlen rozdíl mezi vstupními klimatickými daty v pracích Kotteka a Peela. Z textu plyne, že obě práce používají klimatická data v síti uzlových bodů (gridová data), Peel do této sítě data interpoloval ze stanic, nicméně není zřejmé, jak data v síti uzlových bodů získal Kottek.
4. Rozdíly mezi kritérii používanými Kottekem a Peelem by si zasloužily přehlednější tabulkové srovnání, příp. i rozsáhlejší komentář. Ví se, co vedlo Peela k úpravě dosud používaných kritérií? Zdůvodňuje to nějak ve své práci?
5. Proč autorka pro Köppenovskou klasifikaci ČR a Německa použila modifikaci podle Peela, když ji na str. 43 hodnotí ve vztahu k Evropě kriticky a pro Evropu doporučuje původní variantu klasifikace (reprezentovanou Kottekem)?
6. Autorka při diskusi časových změn zařazení některých stanic v části 3 nikde explicitně nepopisuje jejich hlavní příčinu: blízkost teplot (příp. srážek), jež jsou relevantní pro klasifikaci, jejich prahovým hodnotám: potom jsou prahové hodnoty snadno k překonání. Tam, kde teplota či srážky jsou daleko od prahových hodnot, ani jejich dramatické změny nepřinesou změnu klasifikace daného místa.

Dále považuji některé autorčiny úvahy a interpretace za ne zcela správné, či za přinejmenším hodné diskuse:

1. Rozdíly mezi Peelem a Kottekem v Amazonii (str. 42) bych nespádl na interpolaci: ta může výsledky ovlivnit tam, kde rozmístění stanic vykazuje systematickou nereprezentativnost – jako v horských oblastech, kde se stanice typicky soustřeďují v údolích. Příčinu bych v tomto případě viděl spíše v různosti analyzovaných období.
2. Typ BSk ve Španělsku se u Peela (str. 42) vyskytuje i na východním pobřeží, nejen na náhorní mesetě – a to mi na rozdíl od autorky připadá přinejmenším nepřiléhavé.
3. U Namibie se na rozdíl od autorky přikláním ke Kottekovi, který část Namibie řadí mezi chladné, nikoliv horké pouště (BWk, nikoliv BWb): jednak se velká část Namibie nachází ve velké nadmořské výšce, jednak i přímořské oblasti mají poměrně chladné klima (např. Walvis Bay má prům. teplotu 16,8°C, což přesně splňuje definici chladné pouště, a navíc prům. minimální teplota dvou nejchladnějších měsíců je pouze 8°C).

4. „Zvyšování průměrné teploty vzduchu ... žádná z dalších stanic nezaznamenala“ (str. 52): to je v daném kontextu nekorektní tvrzení, neboť ani razantní zvýšení průměrné teploty nemusí znamenat změnu zařazení dané stanice do klimatického (sub)typu – pokud je teplota na stanici dostatečně „daleko“ od prahových hodnot definujících klimatické (sub)typy.

5. Konec předposl. odstavce na str. 59: příčiny rozdílu mezi oběma datovými soubory nespátřuji ani tak v tom, zda jsou data staniční či gridová, ale hlavně v tom, zda adekvátně odrážejí nadmořskou výšku (případně jiný v dané oblasti dominantní klimatotvorný faktor)

Dále následuje kratší seznam málo závažných připomínek či poznámek; mnohé z toho odkazuje spíše na autorčinu nezkušenost s psaním odborných textů než na odborné nedostatky:

V popisu Köppenova klimatického pásma D (str. 18) je nekonzistence: „typické je ... *chladné* krátké léto“, ale o několik řádků níže „užší dělení na boreální klima s *horkým* létem“.

Obdobně v popisu pásma E „zima bývá *mírná* až velmi studená“: zimu v pásmu E bych mírnou rozhodně nenazýval

Str. 18, konstatování, že typ Cf zaujímá i velmi odlišné oblasti, jako západní Evropu a Uruguay: z mého pohledu není rozdíl mezi klimatem těchto dvou oblastí až tak dramatický

Str. 20, charakteristiky klimatických oblastí podle Quitta: bylo by dobré uvést, co se v rámci ČR (ČSSR) považuje za „normální“

Klasifikace Troll-Paffena (str. 21): není jasné, kolika chladnějších měsíců se týká charakteristika K a co se rozumí vlhkým měsícem.

„L (Df) je *přímo úměrný* nadmořské výšce“ (str. 25): lépe „roste s výškou“, protože přímá úměra má konkrétní matematický význam

Minářova klasifikace: z textu není jasné, jak jsou myšlena procenta případů sucha str. 26, předposl. řádek: proč „*překvapivé*“?

Bergova klasifikace, podnebí tajgy: vymezení 50. stupněm s.š. se mi zdá příliš obecné

Bergova klasifikace, monzunové pobřeží mírných šířek: výskyt „hlavně v *jihovýchodní* a východní Asii“ neodpovídá pojmu mírné šířky, vždyť jihovýchodní Asie zasahuje až k rovníku

str. 29 dole: nemyslím si, že by se „ve východní Patagonii“ nacházelo „podnebí mimotropických pouští“

popis srážkových poměrů v Německu – str. 57, 1.odst.: na obr. 19 vidím něco jiného, než co popisuje autorka – nejvíce srážek v obou obdobích bylo v červnu až srpnu

konec str. 58 a zač. str. 59: nerozumím argumentaci v druhé části věty

Jazyk:

Přestože práce je psána živým a pestrým jazykem, někdy autorka volí na zcela adekvátní výrazy či formulace, jako např. „opravdového“ místo „skutečného“ (str. 13); „toto pásmo je velmi *vyrovnané*“ (str. 16), ale není řečeno v čem či jak; „BS je ohraničeno *přímkami*“ (str. 17); „typické je ... *větší* množství srážek“ (str. 18) – větší než co?; „*zvyšující* se suchost“ (str. 22, ř.6) – přitom se nejedná o změny ani v čase ani prostoru; „podnebí je *příznivé*“ (dvakrát na str. 29) – příznivé k čemu, pro co?; „*nejprve ... později*“ (str. 58 dole) – nevhodná formulace, neboť se nejedná o časovou posloupnost

Při čtení poněkud ruší, nicméně není to autorčinou chybou, že některé definice převzaté ze starší literatury (Vysoudil, Netopil, Sobíšek) trpí mnohomluvností, nekonkrétností, obecností. S některými citacemi by se dalo polemizovat, např. „vlastně neexistuje klasifikace, která by byla zcela vyhovující a všeobecně mezinárodně uznávaná (Vysoudil 2004)“ (str. 13)

Odkazy na literaturu: Některé odkazy v textu chybějí v seznamu literatury (Kopp; Suda, 2004 – str. 13; Pšeničková – str. 26; Russell – str. 42). Někdy jsou odkazy na jednotlivé klasifikace neodlišitelné od odkazů na literaturu. Seznam literatury není seřazen důsledně abecedně.